

بررسی اثر عوامل محیطی بر صفات رشد گوسفند لری

فاطمه بیرانوند*^۱، جمال فیاضی^۲، محمد تقی بیگی نصیری^۳ و صادق اسداللهی^۴

۱ و ۲ و ۳ و ۴ به ترتیب دانشجوی کارشناسی ارشد، استادیار، دانشیار و دانشجوی دکتری گروه علوم دامی دانشگاه رامین خوزستان

*نویسنده مسئول: فاطمه بیرانوند، E mail: beiranvand_fatemeh@yahoo.com

چکیده:

شناسایی اثرات محیطی مؤثر بر صفات اقتصادی یکی از مهم‌ترین مراحل ارزیابی صحیح دام‌ها می‌باشد. با توجه به عدم وجود اطلاعات کافی در مورد گوسفند نژاد لری در این پژوهش اهمیت اثرات محیطی مؤثر بر صفات رشد این نژاد مشخص شده است. در این تحقیق از تعداد ۷۶۴۶ رکورد مربوط به گوسفند نژاد لری برای برآورد اثر عوامل محیطی مؤثر بر صفات رشد شامل وزن تولد، شیرگیری، شش ماهگی و نه ماهگی استفاده گردید. این داده‌ها طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ توسط سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان جمع‌آوری شده است. اطلاعات بدست آمده مربوط به گله‌های کوچ‌رو بوده که نیمه‌ی اول سال در نواحی مرکزی و نیمه‌ی دوم سال را در قسمت‌های جنوبی استان لرستان سپری می‌کنند. ویرایش داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار FOXPRO صورت گرفته و برای برآورد اثر عوامل محیطی از رویه GLM نرم‌افزار SAS استفاده گردید. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که جنس بره بر همه‌ی صفات رشد به جز وزن نه ماهگی اثر معنی‌داری دارد ($p < 0/05$). تیپ تولد با سه سطح تک قلو، دو قلو و چند قلو بر وزن تولد، از شیرگیری و شش ماهگی اثر معنی‌داری دارد ($p < 0/05$)، ولی بین تیپ‌های مختلف در وزن نه ماهگی اختلاف معنی‌داری وجود ندارد ($p > 0/05$). در این پژوهش گله در دو سطح یک و دو بررسی شد که مربوط به نواحی گرمسیر و سردسیر استان بود. گله اثر معنی‌داری بر همه‌ی صفات رشد داشت ($p < 0/05$). اثر سال - فصل بر روی همه صفات رشد اثر معنی‌داری داشت ($p < 0/05$).

کلمات کلیدی: عوامل محیطی - گله‌های کوچ‌رو - صفات رشد - گوسفند لری.

مقدمه:

گوسفند نژاد لری از قدیم الایام در استان لرستان، شمال استان خوزستان و ایلام و جنوب استان‌های کرمانشاه و همدان توسط عشایر و روستائیان پرورش داده می‌شود. گوسفند لری چند منظوره (گوشتی، شیری و پشمی) بوده و به شرایط سخت محیطی (شرایط دمایی نامساعد، مسیرهای طولانی و بیماری‌ها) مقاوم می‌باشد. گله‌های نژاد لری عمدتاً با قوچ‌های نژادهای لری بختیاری، افشاری، سنجابی و ترکاشوندی تلاقی یافته و به دلیل این آمیخته‌گری‌های کنترل نشده این نژاد در معرض خطر نابودی قرار گرفته است. ایجاد دام‌هایی با حداکثر توانایی در تولید گوشت، شیر و پشم از جمله دلایلی است که دامداران را به این عمل ترغیب می‌کند. پرورش دهندگان دام بایستی در موقعیتی باشند که بتوانند وزن نهایی حیوان را براساس وزن تولد یا شیرگیری آن‌ها پیش‌بینی کنند. هم‌چنین از نقطه نظر انتخاب، برای پرورش دهنده دانستن این مسأله حائز اهمیت است که چه میزان از تفاوت‌های مورد مشاهده از نظر وزن بدن، در دوره‌های مختلف رشد مربوط به تفاوت‌های ژنتیکی و یا اثرات محیطی می‌باشد. وزن تولد بیشتر تحت تأثیر عوامل ژنتیکی، ولی وزن شیرگیری اغلب تحت تأثیر شرایط محیطی قرار می‌گیرد (۱). با وجود اینکه رکوردهای معتبری از صفات تولیدی گوسفند لری به ویژه در زمینه ویژگی‌های رشد آن در مقایسه با سایر نژادها نظیر لری بختیاری وجود ندارد، تلاش در جهت شناخت منابع غیر ژنتیکی مؤثر بر صفات تولیدی می‌تواند از عوامل تأثیرگذار در پیشرفت ژنتیکی این نژاد باشد. لذا این تحقیق با هدف شناسایی اهمیت اثرات محیطی مؤثر بر صفات رشد گوسفند لری انجام شده است.

مواد و روش‌ها: